

Anna Lindh: švedski glas za Europu na svjetskoj pozornici (1957. – 2003.)

Ylva Anna Maria Lindh jedna je od najutjecajnijih ličnosti u modernoj švedskoj politici. Od rane dobi aktivna je u politici.

Lindh je rođena 1957. te je studirala pravo na Sveučilištu u Uppsali prije nego što je 1982. izabrana u parlament. Ministricom okoliša imenovana je 12 godina kasnije. Kasnije je stekla međunarodni ugled kao predana ministrica vanjskih poslova koja se nije libila javno iznositi stajališta.

Bila je snažna zagovornica Europe, a tijekom švedskog predsjedanja Europskom unijom 2001. diplomatskim je naporima pridonijela tome da se izbjegne rat u tada bivšoj jugoslavenskoj republici Makedoniji, po čemu je postala naširoko poznata. Predvodila je kampanju švedske vlade „Da” prije referenduma o pridruživanju eurozoni 2003., no ubijena je tek nekoliko dana prije glasovanja.

Djetinjstvo i mladost

Ylva Anna Maria Lindh, kći umjetnika i učiteljice, rođena je 19. lipnja 1957. u Enskedeu, predgrađu Stockholma. Kao 12-godišnjakinja priključila se Mladeži socijaldemokrata, a s 13 godina postala je glasnogovornica lokalnog ogranka.

Tijekom studija prava na Sveučilištu u Uppsali bila je aktivna u politici. Nakon što je diplomirala i radila šest mjeseci na okružnom sudu, Anna je izabrana u parlament s liste socijaldemokrata 1982., a 1984. postala je prva žena predsjednica Mladeži švedskih socijaldemokrata.

Od 1991. do 1994. bila je gradska vijećnica za kulturu u Stockholmu, a potom je imenovana ministricom okoliša. Tu je počela ostavljati trag u nacionalnoj politici, ali i na svjetskoj razini. Bila je odvažna aktivistica i mnoga je međunarodna poduzeća pozvala na odgovornost zbog njihova djelovanja u području okoliša.

Na svjetskoj razini

Kao novu zvijezdu švedske politike premijer Goran Persson imenovao je Lindh ministricom vanjskih poslova 1998. Mediji su je prozvali „Perssonova princeza” jer se pretpostavljalo da je premijer priprema kao svoju nasljednicu na čelu stranke, a kasnije i na čelu vlade.

Anna je bila poznata po izravnosti i otvorenoj kritici drugih zemalja, uključujući neke švedske saveznike, posebno u pitanjima ljudskih prava. U Moskvi je oštro kritizirala rusko djelovanje u Čečeniji; otvoreno je podupirala dvodržavno rješenje na Bliskom istoku te se snažno protivila politici prema Palestincima tadašnjega izraelskog premijera Ariela Sharona.

Predsjednika Georgea W. Busha jednom je prigodom opisala kao „usamljenog jahača” zbog rata u Iraku. Ona se protivila ratu jer ga Ujedinjeni narodi nisu odobrili. Kritizirala je i Sjedinjene Američke Države tijekom boravka u Washingtonu zbog postupanja prema zatvorenicima u zatvoru Guantanamo Bay.

Moguće je ubiti osobu, ali ne i ideju.

Iz govora koji je Anna Lindh održala na sahrani Olofa Palmea 15. ožujka 1986.

Kampanja za uvođenje eura

Europska pitanja bila su glavna politička strast Lindh. Uvelike je zaslužna za povećanje značaja Švedske u Europskoj uniji jer je tijekom švedskog predsjedanja 2001. vodila sastanke ministara vanjskih poslova. Dok je bivšoj jugoslavenskoj republici Makedoniji (sada Sjeverna Makedonija) 2001. prijetio sukob, kao glavna europska izaslanica Anna Lindh bila je ključna osoba u objedinjavanju često razjedinjene vanjske politike EU-a u usklađeno djelovanje zahvaljujući čemu je izbjegnuta rat.

Lindh je tijekom cijele karijere bila izrazita zagovornica Europe, a istovremeno je služila zemlji koja je prema EU-u ponekad bila skeptična. Bila je vodeća aktivistica u kampanji prije referenduma o uvođenju eura u Švedskoj u rujnu 2003. Lindh je gotovo puno radno vrijeme bila u kampanji, održavala nadahnute govore, a čak je i uvjerila svoje grčke i njemačke kolege, Georgea

Papandreoua i Joschku Fischera, da dođu u Švedsku i priključe se kampanji za uvođenje eura.

Tragična smrt

Dok je 10. rujna 2003. kupovala u robnoj kući u središtu Stockholma, napadnuta je nožem. Bilo je to dan prije no što je trebala sudjelovati u televizijskoj debati o referendumu i tri dana prije referenduma. Preminula je sljedećeg dana.

Na referendumu je na kraju 55,9 % Šveđana odbacilo uvođenje jedinstvene valute.

Naslijeđe Anne Lindh očuvano je u inicijativama i programima koji su utemeljeni njoj u čast. Oni obuhvaćaju Euro-mediteransku zakladu Anne Lindh za međukulturni dijalog, mrežu organizacija civilnog društva koja je posvećena promicanju međukulturnog dijaloga u mediteranskoj regiji. Nagrada Anna Lindh dodjeljuje se svake godine osobi ili instituciji koja iskaže hrabrost za suzbijanje nezainteresiranosti, predrasuda, tiranije i nepravde radi promicanja dobrog života za sve u okruženju u kojem se poštuju ljudska prava. Nagradu su dosad primili američka političarka i diplomatkinja Madeleine Albright i Eren Keskin, turska odvjetnica koja se bavi ljudskim pravima, a radi na pitanjima LGBT+ osoba, prava žena i izbjeglica.